

7 Νοεμβρίου 2021

## Μέγας Αθανάσιος: Η καθαρότητα της ψυχής είναι ικανή να καθρεφτίσει το Θεό μέσα της!

/ Σοφίας Πατερικής Απαύγασμα



(Επιμέλεια Στέλιος Κούκος)

**Αθανασίου Αρχιεπισκόπου Αλεξανδρείας του Μεγάλου, «Λόγος κατά ειδώλων».**

Μετάφραση Αρχιμανδρίτης Δωρόθεος Πάπαρης

Συνέχεια από εδώ: <http://www.pemptousia.gr/?p=326323>

Λέει η Αγία Γραφή, ότι ο πρώτος άνθρωπος χωρίς ντροπή και με παρρησία είχε στραμμένο το νου του προς το Θεό. Απολάμβανε με τους αγίους (αγγέλους) τη θεωρία των νοητών που ζούσαν σ' εκείνο τον τόπο του παραδείσου, όπως τον έλεγε μεταφορικά ο Μωυσής.

Διότι, η καθαρότητα της ψυχής είναι ικανή να καθρεπτίσει το Θεό μέσα της.

Το λέει και ο ίδιος ο Κύριος: «Ευτυχισμένοι όσοι έχουν καθαρή καρδιά, διότι αυτοί θα δουν με τα ίδια τους τα μάτια το Θεό».

Έτσι, λοιπόν, όπως διηγηθήκαμε παραπάνω, ο Δημιουργός έφτιαξε το ανθρώπινο γένος· κι έτσι θέλει να μείνει για πάντα. Οι άνθρωποι, όμως, παραμέλησαν τα υψηλά και αδιαφόρησαν για την σπουδή τους. Αγάπησαν περισσότερο ό,τι βρίσκεται κοντά τους· και πιο κοντά τους είναι το σώμα και οι αισθήσεις τους.

Έτσι, λοιπόν, απομάκρυναν το νου τους από τα πνευματικά και στράφηκαν προς τα σωματικά. Η στροφή όμως του νου προς το σώμα και τα αισθητά οδήγησε σε απατηλή εκτίμηση του εαυτού τους. Έπεσαν σε επιθυμία του εαυτού τους γιατί προτίμησαν τα ανθρώπινα από τα θεία. Απορροφήθηκαν στ' ανθρώπινα και δεν θέλουν να ξεφύγουν από τα γήινα. Καταδίκασαν την ψυχή τους στις σωματικές ηδονές, να είναι πάντα ταραγμένη και ζυμωμένη με τα πάθη.

Στο τέλος, λησμόνησαν και την εξουσία με την οποία τους προίκισε ο Δημιουργός.

Και την αλήθεια για όλα αυτά μπορεί κανείς να τη διαπιστώσει από τη διήγηση της Αγίας Γραφής για τους πρωτοπλάστους. Διότι και ο Αδάμ, έως ότου είχε το νου στραμμένο προς το Θεό, απέφευγε την ενασχόληση με τα γήινα. Όταν όμως άκουσε τη συμβουλή του διαβόλου που είχε τη μορφή φιδιού και αποστάτησε από τη θέα του Θεού, τότε στράφηκε εγωιστικά προς τον εαυτό του.

Έτσι οι πρωτόπλαστοι έπεσαν στις σαρκικές επιθυμίες και αντιμετώπισαν τη γυμνότητα με πονηρία. Γι' αυτήν ένωσαν ντροπή. Δεν ένωσαν ντροπή για την

έλλειψη ενδυμάτων αλλά γιατί έχασαν την επαφή τους με το Θεό και στράφηκε ο νους τους προς τα πονηρά.

Η αποστασία από τη γνώση και τον πόθο του ενός και μοναδικού Θεού, οδήγησε τους ανθρώπους σε διάφορες και επί μέρους σωματικές επιθυμίες. Στη συνέχεια, όπως συνήθως συμβαίνει, οι επιμέρους και πολλές επιθυμίες δημιούργησαν μια καταναγκαστική μεταξύ τους εξάρτηση, ώστε να φοβούνται να τις εγκαταλείψουν.

Γι' αυτό το λόγο προκλήθηκαν στη ψυχή τους φόβοι, δειλία, ηδονές και γήινο φρόνημα. Δεν θέλει να χάσει η ψυχή τις σωματικές επιθυμίες· και γι' αυτό φοβάται το θάνατο και το χωρισμό από το σώμα. Και το χειρότερο, όταν δεν ικανοποιούνται οι επιθυμίες της ψυχής, τότε οδηγούν σε φόνους και αδικίες.

Ας εξηγήσουμε τον τρόπο που τα κάμει αυτά. Η ψυχή, μετά την αποστασία από τη θεωρία των θείων, κάνοντας κατάχρηση των επιμέρους σωματικών επιθυμιών, ευχαριστείται από την απόλαυση του σώματος. Της άρεσε η ηδονή. Πλανήθηκε και στη χρήση ονόματος του καλού. Νόμισε ότι αυτή η ηδονή αποτελεί το όντως καλό.

Συνέβη κάτι παρόμοιο μ' εκείνον που σάλεψε στο μυαλό νομίζει ότι θα φέρει την τάξη στην κοινωνία, αν χρησιμοποιεί το ξίφος και τα όπλα ενάντια στους απειθείς.

Η ψυχή ερωτεύθηκε την ηδονή και άρχισε να την απολαμβάνει ποικιλότροπα. Επειδή είναι ευκίνητη η ψυχή, ακόμη κι όταν απομακρυνθεί από το καλό, δεν χάνει την ευκινησία της. Μόνο που τώρα δεν κινείται προς την αρετή ούτε προς τη θέα του Θεού. Σκέφτεται τα ανύπαρκτα.

Σαν αυτεξούσια που είναι, αλλοιώνει την εξουσία που έχει μέσα της και κάνει κατάχρηση σε ψεύτικες επιθυμίες. Όπως μπορεί να στραφεί προς τα καλά, μπορεί και το αντίθετο. Η αποστροφή των καλών οδηγεί σίγουρα στη θεωρία των αντιθέτων. Διότι ποτέ η ψυχή δεν σταματά να κινείται, επειδή έχει στη φύση της την κίνηση. Κατανοώντας το αυτεξούσιό της, διαπιστώνει τη δυνατότητα που έχει να κινεί τα μέλη του σώματος και προς τα δύο, και προς υπάρχοντα και προς τα μη υπάρχοντα.

Υπάρχοντα είναι τα καλά και μη υπάρχοντα είναι τα κακά. Λέω τα υπάρχοντα καλά, διότι έχουν το πρότυπό τους στο Θεό που είναι ο υπάρχων. Και λέω τα μη υπάρχοντα κακά, διότι τα έχει πλάσει η φαντασία των ανθρώπων· γι' αυτό είναι ανύπαρκτα.

Και συμβαίνει το εξής παράδοξο: το σώμα έχει τα μάτια για να βλέπει τα δημιουργήματα και από την αρμονία της τάξης του σύμπαντος ν' αναγνωρίζει το

Δημιουργό· παρόμοια, έχει και αυτιά για ν' ακούει τα λόγια του Θεού και τις εντολές Του· το ίδιο έχει και χέρια, για τις αναγκαίες εργασίες και για να τα υψώνει στη διάρκεια της προσευχής προς το Θεό.

Αντίθετα, η ψυχή, επειδή αποστάτησε από τη θεωρία των καλών και την κίνηση προς αυτά, βρίσκεται σε πλάνη και κινείται προς τα κακά. Έπειτα, όπως είπα παραπάνω, βλέποντας η ψυχή τις δυνατότητές της να κάνει κακή χρήση, σκέφτηκε ότι μπορεί να κινήσει τα μέλη του σώματος και προς τα αντίθετα. Με αποτέλεσμα, το μάτι αντί να βλέπει τα δημιουργήματα, να κινείται προς τις επιθυμίες. Πιστεύει ότι κι αυτό μπορεί να το κάνει.

Νομίζει η ψυχή ότι, εφόσον κινείται, πιστοποιεί την αξία της και ότι δεν αμαρτάνει εφόσον κινεί τις δυνάμεις της. Απατάται, διότι δεν γνωρίζει ότι δημιουργήθηκε όχι απλά για να κινείται, αλλά να κινείται σε όσα αρμόζει. Σχετικά μ' αυτό μαρτυρεί και ο λόγος του Αποστόλου: «Όλα επιτρέπονται, αλλά δεν συμφέρουν όλα».

Η ανταρσία όμως των ανθρώπων δεν κοίταξε το συμφέρον και πρέπον, αλλά τι μπορεί να κάνει· έτσι, κινήθηκε προς τα αντίθετα. Γι' αυτό, κίνησε τα χέρια προς τα αντίθετα και άρχισε τους φόνους· οδήγησε την ακοή σε ανυπακοή· και τα υπόλοιπα μέλη του σώματος στη μοιχεία αντί για τη νόμιμη συζυγία.

Η γλώσσα κινείται αντί για ευλογίες σε βλασφημίες, ύβρεις και επιορκίες. Τα χέρια πάλι κινούνται στην κλοπή και τη χειροδικία των αδελφών. Η όσφρηση ξέπεσε σε ποικίλα ερωτικά αρώματα. Τα πόδια τρέχουν να χύσουν αίμα. Το στομάχι δεν χορταίνει το μεθύσι και την πολυφαγία.

Συμπερασματικά, όλα αυτά συνιστούν την κακία και την αμαρτία της ψυχής.

Αιτία όλων αυτών των κακών δεν είναι άλλη από την απομάκρυνση από τα καλύτερα.

Συμβαίνει ό,τι και με τον ηνίοχο, που αδιαφορεί για τον σκοπό για τον οποίο οδηγεί τα άλογα στο στάδιο. Διότι οδηγώντας χωρίς σκοπό, οδηγεί τα άλογα απλά όπου μπορεί·

και μπορεί όπου θέλει. Και πολλές φορές άλλοτε πέφτει πάνω στους περαστικούς και άλλοτε στους γκρεμούς. Κατευθύνεται όπου τον παρασύρει η ταχύτητα των αλόγων. Έχει την ψευδαίσθηση ότι, τρέχοντας έτσι, δεν αστοχεί στο στόχο του. Διότι προσέχει μόνο το δρόμο και δεν αντιλαμβάνεται ότι ξέφυγε από το σκοπό του.

Όπως λοιπόν γίνεται με τον ηνίοχο, έτσι και με την ψυχή που ξέφυγε από το δρόμο του Θεού και ικανοποιεί άπρεπα τα μέλη του σώματος. Ή καλύτερα, μαζί με το σώμα, η ψυχή εξωθείται κι από τον εαυτό της ν' αμαρτάνει και να κυοφορεί μέσα της το κακό.

Δεν αντιλαμβάνεται ότι έχασε το δρόμο της και βγήκε έξω από τον αληθινό σκοπό της. Γι' αυτόν το σκοπό είναι που λέει ο μακάριος και χριστοφόρος απόστολος Παύλος: «Επιδιώκω το σκοπό που δεν είναι άλλος από το βραβείο της ουράνιας πρόσκλησης του Ιησού Χριστού».

Έχοντας λοιπόν ο απόστολος ως στόχο πάντοτε το καλό, ποτέ δεν ξέφυγε να κάμει τα κακό.

Συνέχεια εδώ: <http://www.pemptousia.gr/?p=331217>

Από:

[http://users.uoa.gr/~nektar/orthodoxy/paterikon/a8anasios\\_megas\\_logos\\_kata\\_eidwlwn.htm](http://users.uoa.gr/~nektar/orthodoxy/paterikon/a8anasios_megas_logos_kata_eidwlwn.htm)

<https://bit.ly/3o8sF74>